

Møtereferat – Informasjonsmøte etter flom – åpent møte

Sted: Kulturhuset Banken

Tid: 22. november 2023, kl. 19.00 – 21.00



Formålet med møtet

Kommunen og Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) inviterte til et åpent møte for å orientere om framdrift og status i arbeidet med flomsikring på Nesflata og i Rukkedøla. Det ble avholdt et lukket møte for hjemmelshavere som fortsatt er berørt av varselet om bygge- og deleforbud tidligere på kvelden.

Agenda

Det ble gitt informasjon om følgende:

- Kommunens oppgaver etter forskrift om kommunal beredskapsplikt
- Reglene om naturfare i plan- og bygningsloven
- Norsk naturskadepool og reglene i naturskadeforsikringsloven § 1
- Oppstart av reguleringsplan for flomvoll
- NVE sitt arbeid siden sist, herunder orientering om arbeid med flomsikring av Rukkedøla
- Veien videre

1. Forskrift om kommunal beredskapsplikt – med Svein Magne Juvhaugen, beredskapsleder Nesbyen kommune

Kommunen har et ansvar for å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet gjennom å forebygge og sikre. Kommunen vil følgelig måtte legge til grunn at de som lever i dag vil oppleve en tilsvarende flom igjen. Den beste måten å forebygge skadepotensialet av flom og skred er gjennom kartlegging, god arealplanlegging og sikring i kommunene. Tiltakene prioriteres ut ifra en samfunnsøkonomisk kost-nytte-analyse (jfr. NVE).

2. Plan- og bygningsloven - med Svein Magne Juvhaugen, beredskapsleder Nesbyen kommune

Plan – og bygningsloven er kommunens verktøykasse. Loven oppstiller blant annet regler for behandling av tiltak som er utsatt for naturfare, samt hvilke vilkår som må være til stede for at det kan vedtas et bygge- og deleforbud (jf. lovens § 28-1). Bestemmelsen er lite brukt. Hva gjelder søknadsplikt, informerte kommunen om at det i vurderingen av hvorvidt et tiltak er søknadspliktig, må foretas en tolkning av loven opp mot konkrete forhold. Det betyr at søknadsplikten kan variere fra kommune til kommune. Det må tas hensyn til blant annet følgende i vurderingen:

- Flomutsatt område
- Størrelsen på skaden
- Sannsynlighet for at dette vil skje igjen

Regelverket opererer med tre begreper: Vesentlig reparasjon, hovedombygging og relokalisering. Med relokalisering menes at skadelidte kan gjenoppføre ny bolig på et annet sted. For at skadelidte skal ha rett til relokalisering, er det en forutsetning at offentlig myndighet (kommunen) ikke gir tillatelse til reparasjon eller gjenoppføring på forsikringsstedet.

3. Norsk Naturskadepool (NNP) - med Svein Magne Juvhaugen, beredskapsleder Nesbyen kommune

Norsk Naturskadepool er kontaktleddet mellom den norske forsikringsbransjen og Statens naturskadefond, som yter erstatning i tilfeller der det ikke er adgang til å forsikre seg mot skader ved en alminnelig forsikringsordning. Norsk Naturskadepool utligner naturskadeerstatning mellom forsikringsselskapene som tegner brannforsikring i Norge.

Kommunen informerte om forsikringsordningen i naturskadeforsikringsloven § 1, som fastsetter at den skadelidte kan få erstatning for både bygning og tomt (fullt erstatningsoppgjør) dersom følgende vilkår er oppfylt:

- Bolighuset må være brannforsikret
- Huset må være skadet i en naturulykke (flom)
- Det må ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge huset på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade

Norsk Naturskadepool mener at skadene på Nesbyen ikke er søknadspliktige, og at de dermed ikke er fullt erstatningspliktig. Dette er også informasjonen takstmennene har fått og forholder seg til.

Kommunen presiserte at det er kommunen som er plan- og bygningsmyndighet. Dette innebærer at det er kommunen som skal avgjøre hvorvidt tiltakene er søknadspliktige.

4. Reguleringsprosess – med Jeanette Kaspersen, tjenesteleder teknisk enhet

Nesbyen kommune vil starte opp en prosess der vi regulerer flomsikringstiltak/flomvoll. Det vil bli satt en romslig planavgrensning. Oppstart av planarbeid vil varsles på vanlig måte ved at oppstartbrev sendes til berørte i saken og regionale fagmyndigheter. Det vil bli varslet i avisa og på kommunens hjemmeside. Kommunen oppfordrer berørte til å være aktiv og gi innspill i høringsprosessen.

I forbindelse med planarbeidet, vil kommunen engasjere et firma som kan bistå. Det ble informert om at det er et komplisert planarbeid som vil kreve involvering av en rekke fagpersoner med spesiell kompetanse (ingeniører, hydrologer, landskapsarkitekt osv). Det vil bli tilrettelagt for medvirkningsmøter underveis. I tillegg forutsettes det god politisk forankring hele veien.

5. NVE sitt arbeid siden sist – med Jan Eirik Hønsi, senioringeniør NVE

Etter "Hans" har NVE foretatt kartlegging og innsamling av data. Det er foretatt ny laserskanning av Rukkedøla, og det skal lages et nytt flomsonekart. Når det skal gjøres tiltak, sikres det ut fra en 200-års flom.

Det gjøres en mulighetsstudie for alternativ plassering av flomvoll. NVE har på nåværende tidspunkt ikke nok grunnlag for å kunne si noe om nøyaktig plassering av flomvollen. Kommunen har som mål å presse vollen lengst mulig ned mot Rv.7 for å kunne sikre flest mulig boliger. Det må gjøres en samfunnsøkonomisk vurdering i forhold til kost-nytte. NVE har planlagt at det skal foretas

prøvesjakter i desember. Formålet er at sjaktingene skal kunne gi en indikasjon på hvordan grunnforholdene er. Dette vil være til hjelp ved plassering av flomvollen.

NVE planlegger flomsikringstiltak (erosjonssikring) i Rukkedøla. Det skal lastes ut masser ned til 2018-nivå.

6. Veien videre - med Svein Magne Juvhaugen, beredskapsleder Nesbyen kommune

Kommunen har engasjert advokater med spesialkompetanse på forsikringsjuss og naturskade.

Kommunedirektøren foreslår å kreve søknadsplikt for de mest utsatte boligeiendommene på grunn av fare for ny naturskade. Dette vil kunne gjelde for eiendommer som mest sannsynlig ikke vil bli sikret av flomvoll. Disse eierne kan dermed få prøvd saken sin overfor sine forsikringsselskap og Norsk Naturskadepool.

Kommunen informerte om at Kommunestyret vil vedta et eventuelt bygge- og deleforbud (dvs. søknadsplikt) for disse eiendommene i møte 30.11.2023.

På nåværende tidspunkt foreligger det ingen konkret avklaring for øvrige eiendommer innenfor området. Eiendommer som ikke er skadet i hovedetasjen, samt eiendommene i Steinmogutu vil mest sannsynlig bli sikret av en flomvoll. Kommunen presiserte at plassering av flomvoll ikke er avklart, og at dette er en antakelse ut fra dagens kunnskapsnivå. Eiendommer som må bygges opp på nytt i hovedetasjen vil muligens bli liggende på feil side av en fremtidig flomvoll. Det ble presisert at det ut fra dagens kunnskapsnivå fortsatt kan være aktuelt å vedta et utvidet bygge- og deleforbud for (deler av) disse eiendommene.

7. Orientering om arbeid med flomsikring Rukkedøla

Det skal gjøres flomsikringstiltak i Rukkedøla, herunder blant annet utlasting av overskuddsmasser. Dette er forventet at dette arbeidet starter opp medio januar. Anbudsdokumenter legges ut i løpet av uke 48. Kommunen forventer å få avklart entreprenør før jul.

NVE jobber med flomsikring langs elvekanten. Det er engasjert en landskapsarkitekt. Før det legges ut på anbud vil det bli gjennomført eget informasjonsmøte. Avklaring rundt Hajembrua avventes.

8. Spørsmål og innspill fra salen

Det ble åpnet for spørsmål og innspill fra salen i siste del av møtet. Det gis en kort gjengivelse av hvilke spørsmål som ble stilt.

- Innspill om at det er viktig at innbyggerne på Nes kan ferdes trygt etter at sikringstiltakene er utført (samt under pågående arbeider). NVE prosjekterer i henhold til TEK17. Dette blir selvsagt fulgt opp.
- Økonomi: Ved ren flomsikring dekker NVE 80 %, mens kommunen dekker 20 %. I Mjøndalen er det investert i sikringstiltak for 200 millioner. I Gudbrandsdalen ble det imidlertid foretatt en 95/5 fordeling etter politiske føringer fra Stortinget. Mulig med en sann fordeling her?
- NVE foretar vurderinger ut fra et kost-nytte-perspektiv. Målet er å sikre flest mulig.
- Se på mulighetene for å åpne opp der Rukkedøla møter Hallingdalselva. Kulverten under Rv.7 har liten betydning. Det er flomhøyden i Hallingdalselva som er dimensjonerende.

- Det mangler info fra vegvesenet, Rv. 7 ligger for lavt. Kommunen har vært i kontakt med vegvesenet, men fått tilbakemelding om at det ikke planlegges å gjøre noen tiltak fra vegvesenets side.
- Spørsmål om sikring i Rukkedøla. Bunnen vurderes senket og bredden vurderes utvidet. NVE har engasjert en landskapsarkitekt for å se på mulighetene.
- Tidsperspektiv for de som ikke får vedtak om bygge- og deleforbud av Kommunestyret den 30.11.23: Kommunen vil ta avgjørelser så snart som mulig. Mye avhenger av flomvollens plassering. Kommunen har god tro på at vi klarer å få sikret mye. Sjaktingen som NVE skal gjennomføre vil gi mer informasjon i forhold til mulig plassering av flomvoll. Kommunen ønsker ikke å ta feil avgjørelser som fører til at friskmeldte hus må rives i etterkant.
- Det tas ikke hensyn til der det har vært synkehull når det gjennomføres grunnundersøkelser. Vanligvis er det andre årsaker til synkehull, eksempelvis vann og avløpsledninger.
- Feil kartgrunnlag: NVE bruker det kartgrunnlaget som er tilgjengelig. Det ble påpekt viktigheten av at Kommunestyret har korrekt kartgrunnlag når de skal fatte avgjørelse.
- Spørsmål om hva som skjer på nedsiden av flomvollen. Dette er usikkert enda. NVE`s landskapsarkitekt vil bidra med å sikre en god tilpasning til omkringliggende terreng. I utgangspunktet vil dette arealet ikke være grunnlag for ny bebyggelse. Hvem som bekoster eventuell sanering vil avklares seinere i prosjektet.
- Tidsperspektiv for hjemmelshavere som ikke kan flytte tilbake – dette kommer an på forsikringsoppgjøret. Kommunen jobber så fort og forsvarlig vi kan for å få kartlagt vollen slik at vi kan få kvittert ut flest mulig. Vi har tett samarbeid med både NVE og forsikringsbransjen.
- Spørsmål om dammene oppover i Hallingdal var for overfylt. Er det gjort et arbeid for å se på dette og for å regulere ned vannstanden på Nes? NVE har gjort et arbeid med de andre regulantene. Det var en aktiv regulering i forkant av Hans.
- En flomvoll vil ikke påvirke grunnvasstand, hvilket betyr at den generelle grunnvasstanden på Nes vil være den samme som tidligere. Om dette vil stille seg annerledes i en flomsituasjon, avhenger også av hvor flomvollen blir plassert. En del av beregningene som NVE gjør, er avklaring av hvordan vannføringen i elva blir etter bygging av flomvoll.
- Spørsmål om hvilke forskjeller det blir ved å ha flomvoll nede ved Rv.7 kontra ved Hallingmarken. Dette er ifølge NVE vanskelig å si ettersom det er flere momenter som spiller inn, herunder om plasseringen er teknisk gjennomførbar, grunnforhold m.v.
- Kommunen må kunne friskmelde boliger når vi vet plassering av vollen, men det vil da være en risiko ved at boligene vil stå "utrygt" fram til vollen er kommet opp.
- Har Kommunestyret fått nok informasjon til sitt møte 30.11.23? Kommunen informerte om at det er sendt ut saksframlegg. Dersom kommunestyret mangler info, kan dette etterspørres.

Administrasjonen takker for alle innspill.

Nesbyen 27. november 2023